

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 441-6501

Ügyszám: FRPS/770/2011/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

220/2012. (VI. 19.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2011. december 9-én előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2012. június 19-én – dr. Kozma Ákos elnökhelyettes, testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k .

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

1) A panaszos panaszbeadványát postai úton terjesztette elő a Testületnél, abban a következőket adja elő.

Bejelenést kíván tenni a Budapesti Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban: BRFK) [...] Kerületi Rendőrkapitányságon ellene folyamatban lévő büntetőügyben, mivel a kapitányság rendőreinek eljárását többszörösen jogsértőnek érzi.

A BRFK [...] Kerületi Rendőrkapitányság rendőrei 2011. december 4-én hajnali fél 3 körül Budapest [...] kerületében, a V. és az Sz. E. utca kereszteződésében közúti ellenőrzés alá vonták. Az intézkedés során a rendőrök a panaszos gépkocsijában összesen 100 liter gázolajat találtak 2 db 20 literes és 2 db 30 literes kannában. Ezt követően további átvizsgálásra hivatkozva módszeresen rongálni kezdték az autót: a kalaptartóból kitépték a vadonatúj hangfalakat, a csomagtartóból kidobták az esőbe a mélyhangsugárzó ládát, az erősítőtől kitépték a kábeleket, a hátsó és első üléshezátot szétvágták, a könyöklőt ugyancsak kitépték, a

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

jobb első ajtó légterelőjét letörték és a két hátsó gumiabroncsot oldalról kivágták. A panaszos megítélése szerint a rendőrök magatartása az eljárás törvényes céljával összeegyeztethetetlen volt és jelentős kárt okozott. Az átvizsgálás során a fent említett kannákon kívül mást azonban a gépjárműben nem találtak.

Az átvizsgálást követően a panaszost előállították, és annak ellenére, hogy friss bokatorése miatt 3 csavarral volt rögzítve a lába, és erősen sántított, így sem szökésétől, sem ellenállásától nem kellett tartani, kezeit hátrabilincseltek, és indokolatlanul alkalmaztak rajta több alkalommal fizikai kényszert, amelynek során az egyik foga letört. A bántalmazás igazolása érdekében a panaszos kérte a BRFK [...] Kerületi Rendőrkapitányság vezetőjét, hogy gondoskodjon a kapitányság folyosóján található kamera, ezen időszakban készített felvételeinek megőrzéséről.

Az előállítás során a panaszos többször kérte, hogy a rendőrök értesítsék a védőjét, akit ismertek is, de telefonszámának megadása ellenére sem az ő, sem más hozzátartozó kiértesítésére nem került sor. A panaszos megjegyzi, hogy a védő – elmondása szerint – 2011. december 5-én a kapitányság épületének folyosóján beszélt az ügy előadóival, aki az ügyészség döntésén bosszankodva elmondta, hogy a panaszost épp szabadítják a Gyorskocsi utcából, számára ugyanakkor életcél, hogy rács mögé dugja.

A panaszos állítása szerint ügyének előadója hamis adatokkal továbbította az illetékes ügyészséghez az előzetes letartóztatás elrendelése iránti kérelmet, mivel az őrizetbe vétel elrendeléséről hozott határozat második oldalán a panaszost „különösen visszaeső többszörösen büntetett előéletű” személynek tüntette fel, amely állítás valótlan, és a panaszosra nézve különösen hátrányos. Ugyanezen határozat második oldalán továbbá a panaszos aláírt nyilatkozatát arról, hogy panasszal él, áthúzta, és aláírta a „nem élek” kijelentést.

A panaszos azt is kifogásolja, hogy a 2011. december 4-én 12 óra 57 perckor tárgyainak lefoglalásáról felvett jegyzőkönyv tartalma sem felel meg a valóságnak, mivel sem nála, sem a személygépkocsijában nem találtak a rendőrök „1 db 2 méter hosszú 2 ujjnyi átmérőjű műanyag csövet”, ami ugyanakkor a jegyzőkönyvben szerepel.

A panaszos álláspontja szerint a BRFK [...] Kerületi Rendőrkapitányság rendőreinek fentebb részletezett eljárása méltatlan a rendőri hivatáshoz és minimálisan az alábbi jogszabályokat sérti: a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.)

- 43. § (1) bekezdés a) pontja a terheltnek a védőjével való kapcsolattartási jogáról,
 - 117. § (5) bekezdése a terhelt vallomástételi jogáról,
 - 128. § (1) bekezdése a terhelt hozzátartozóinak vagy védőjének értesítési kötelezettségéről,
 - 158. § (1) bekezdése a házkutatás és motozás során való szükségtelen károkozás tilalmáról,
 - 163. § (1) bekezdése az indokolatlan testi kényszer alkalmazásának tilalmáról,
 - a 166. § (3) bekezdése a gyanúsított észrevételeinek jegyzőkönyvvezési kötelezettségéről,
 - a 179. § (3) bekezdése a terheltet megillető védőváltási jogról,
 - a 184. § (2) bekezdése a kihallgatáson való védői részvétel jogáról,
- a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.)
- 16. § (1) bekezdése a kényszerítő eszközök alkalmazásának arányossági elveiről,

- 17. § (2) bekezdése a kényszerítő eszközök alkalmazása során a sérülés kerülésének kötelezettségéről,
- 18. § (1) bekezdése az értesítési kötelezettségről.

A fentiek alapján kéri a panaszos a Testületet, hogy ügyét vizsgálja meg, és tegye meg a szükséges intézkedéseket a jogsértést elkövetők felelősségre vonása érdekében.

A panaszos utal rá, hogy a fenti eseménnyel kapcsolatos panaszát benyújtotta a BRFK [...] Kerületi Rendőrkapitányság vezetőjéhez is.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult a rendőrséghez. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatók.

1) H. Cs. r. főhadnagy a 2011. december 16-án kelt parancsnoki kivizsgálásban előadta, hogy a BRFK [...] Kerületi Rendőrkapitányságon Sz. R.-rel és a panaszossal szemben 2011. december 4-én végrehajtott személyes szabadságot korlátozó intézkedésről készült rendőri jelentés alapján lopás büntett bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt büntetőeljárás indult az alábbiak szerint.

A rendelkezésre álló adatok alapján Sz. R., a panaszos és K. I. megalapozottan gyanúsíthatók azzal, hogy 2011. december 4-én 2 óra 25 perc körül a Budapest [...] kerület, Sz. E. utca 13-15. szám előtt parkoló Iveco típusú nyerges vontató üzemanyag tartályának kulcsra zárt fedelét ismeretlen módszerrel eltávolították és abból 2 db 20 literes és 2 db 30 literes kannába gázolajat szívtak le. A lopással okozott kár kb. 34.000 Ft. A gázolaj leszívását ténylegesen Sz. R. hajtotta végre, a panaszos a közelben várakozott egy VW típusú gépjárműben ülve, valamint K. I. szintén a közelben figyellel segítette Sz. R. cselekményét. A kannákba leszívott gázolajat a panaszos által vezetett [...] forgalmi rendszámú VW típusú gépjárműben helyezték el.

Sz. R., a panaszos és K. I. cselekménye a r. fhdgy. álláspontja szerint alkalmas a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) 316. § (1) bekezdésébe ütköző és figyelemmel a (2) bekezdés II. fordulat d) pontjára, a (4) bekezdés b/1. pontja szerint minősülő dolog elleni erőszakkal kisebb értékre elkövetett lopás büntett megalapozott gyanújának megállapítására.

A panaszossal és Sz. R.-rel szemben előállításukat követően, illetve a későbbiekben előállított K. I.-vel szemben a bűnügyben azonnalos nyomozati cselekmények végrehajtására került sor, így többek közt a panaszos gyanúsított kihallgatására, vele szemben lefoglalás foganatosítására, majd őrizetbe vételére.

A panaszos G. F. r. alezredes, kapitányságvezetőnél 2011. december 14-én panaszt terjesztett elő, amelyben előadta, hogy R. M. r. törzsőrmester megsértette a Be.-ben meghatározott terhelti jogait. A panaszbeadvány szerint az ügy előadója hamis adatokkal továbbította az illetékes ügyészség felé a panaszos előzetes letartóztatásának előterjesztését, mert az őrizetbe vételi határozat második oldalán különösen visszaeső, többszörösen büntetett előéletű személyként tüntette fel, amely állítás valótlan, és a panaszost hátrányosan érintette. R. M. r.

törzsőrmester az őrizetbe vételi határozatot meghamisította továbbá azáltal, hogy a panaszos panaszjog gyakorlására vonatkozó nyilatkozatát – miszerint panaszt kíván előterjeszteni a határozat ellen – átjavította arra, hogy nem él panasszal. Végül a panasz szerint a lefoglalásról felvett jegyzőkönyvben rögzítettek sem felelnek meg a valóságnak, mert sem a panaszosnál, sem a gépjárművében nem találtak a rendőrök olyan műanyag csövet, amelyet az megjelöl. A panaszos a Be. 38. § (1) bekezdés d) pontja alapján R. M. r. törzsőrmesterrel szemben kizárási indítványt tett, mivel álláspontja szerint a r. törzsőrmestertől az ügy elfogulatlan megítélése nem várható.

A r. főhadnagy megvizsgálta a panaszban leírtakat, R. M. r. törzsőrmestert szóban meghallgatta, valamint a kérdéses bűnügy iratait áttanulmányozta, és az alábbiakat állapította meg. R. M. r. törzsőrmester nem volt a kérdéses bűnügy előadója, 2011. december 4-én csak az azonnalos nyomozati cselekményeket hajtotta végre, azaz a panaszossal szembeni lefoglalást foganatosította, illetve kihirdette előtte az őrizetbe vételi határozatot, majd 2011. december 5-én a Budapest II. kerület, Gyorskocsi utca 31. szám alatti BRFK Központi Fogdájában az ügyben hozott, őrizetbe vétel megszüntetéséről rendelkező határozat alapján szabadította a panaszost. A panasz szerint a panaszos védője 2011. december 5-én a BRFK [...] kerületi Rendőrkapitányság folyosóján beszélt az ügy előadójával, R. M. r. törzsőrmesterrel, aki elmondta a védőnek, hogy a panaszost épp akkor szabadítják a fogdából. Mivel a szabadítással kapcsolatos teendőket a Budapest II. kerület, Gyorskocsi utcában R. M. r. törzsőrmester hajtotta végre, így értelemszerűen nem beszélhetett ugyanabban az időpontban a BRFK [...] Kerületi Rendőrkapitányság folyosóján a panaszos védőjével.

A panaszos őrizetbe vételi határozatának indokolásában valóban különösen visszaeső, illetve többszörösen büntetett előéletű személyként van feltüntetve. R. M. r. törzsőrmester a nyilvántartások alapján ugyanis megállapította, hogy a panaszos ellen több hasonló bűncselekmény miatt volt, illetve van eljárás folyamatban, azok között több üzemanyag leszívásos bűncselekmény is szerepel, és az őrizetbe vételi határozat indokolásában leírtakat erre értette. A panaszos és társai előzetes letartóztatását 2011. december 5-én indítványozták. Az előterjesztés tartalmazta az összes nyomozati iratot, köztük a gyanúsítottak előéletére vonatkozó bűnügyi nyilvántartásbeli adatokat (priusz) is. Azok alapján megállapítható, hogy a panaszos nem különösen visszaeső és nem többszörösen büntetett előéletű személy, így a Budapesti IV. és XV. kerületi Ügyészség felé a rendőrség nem továbbított hamis adatokat. A közlés továbbá a panaszost nem érintette hátrányosan, mivel az előzetes letartóztatás indítványozásának kérdésében az ügyészség nem az őrizetbe vételi határozat indokolásában leírtak, hanem a teljes nyomozati iratanyagban szereplő információk alapján hozza meg a döntést.

A panaszos gyanúsítottai őrizetbe vételéről szóló határozatot R. M. r. törzsőrmester hirdette ki 2011. december 4-én 14 óra 20 perckor. Az őrizetbe vételi határozatban a terhelt nyilatkozata rovatban „a panasszal nem élek” megjegyzés van aláhúzva. Az iraton javítás, áthúzás nem szerepel, a panaszos az őrizetbe vételi határozat 2. oldalának aljára saját kezűleg is ráírta, hogy panasszal nem él, majd nyilatkozatát aláírással látta el. Saját kezű írásában áthúzás, javítás szintén nem szerepel. A fentiek alapján a r. fhdgy. arra a következtetésre jutott, hogy a panaszbeadványban utalt hamisítás a panaszos őrizetbe vételi határozatán nem történt meg.

A panaszossal szemben 2011. december 4-én lefoglalást rendeltek el 2 db 20 literes és 2 db 30 literes kannára a benne lévő gázolajjal együtt, valamint egy 2 méter hosszú csőre, amivel az üzemanyag leszívását a gyanúsítottak végrehajtották. A panaszbeadvány szerint a lefoglalásról 2011. december 4-én 12 óra 57 perckor felvett jegyzőkönyvben rögzítettek nem

felelnek meg a valóságnak, miután sem nála, sem a személygépkocsijában nem találtak „1 db 2 méter hosszú 2 ujjnyi átmérőjű műanyag csövet”, amiről a jegyzőkönyv beszámol. A r. fhdgy. megjegyzi, hogy a panaszbeadványban leírtakkal ellentétben a lefoglalásról készült jegyzőkönyv nem tartalmazza azt, hogy a műanyag csövet a panaszos kocsijában találták volna.

A kivizsgálás eredményeként a r. főhadnagy úgy ítélte meg, hogy a büntetőeljárásban a panaszosnak a Be. szerinti jogai biztosítva voltak, R. M. r. törzsőrmester jogsértést nem követett el, fegyelmi felelőssége nem állapítható meg. A r. törzsőrmester nem volt továbbá a bűnügy előadója, így vele szemben kizárást alkalmazni nem lehet.

2) Az Sz. R.-rel, vagyis a panaszos gyanúsított társával szembeni elfogás végrehajtásáról és a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló 2011. december 4-én kelt jelentésben Cs. S. r. őrmester előadta, hogy az intézkedés alá vont személyt az Rtv. 29. § (1) bekezdése alapján igazoltatták, az Rtv. 31. § (1) bekezdése szerint vele – mint személyi szabadságában korlátozott személlyel – szemben átvizsgálást alkalmaztak, majd az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján szándékos bűncselekmény elkövetésén tettenérés miatt előállították. Az intézkedés során az Rtv. 48. § c) és b) pontja alapján 2 óra 30 perctől 3 óráig bilincset alkalmaztak, a kényszerítő eszközök alkalmazása előtt a figyelmeztetés megtörtént. A rendőri intézkedés során anyagi kár vagy sérülés nem keletkezett. Az intézkedés alá vont kérte hozzátartozójának kiértesítését.

A jelentés az intézkedés alapjául szolgáló esemény leírásaként az alábbiakat rögzíti. 2011. december 4-én bejelentés érkezett a rendőrkapitányság ügyeletére arról, hogy a Budapest [...] kerület, H. K. u. 77. szám előtt egy sötét színű, csapott hátú személygépkocsi áll, amely felé két férfi több nagyméretű kannát cipel, egy harmadik férfi pedig a Budapest [...] kerület, H. K. u. és a Sz. E. u. sarkán figyel. A bejelentés alapján feltételezhető volt, hogy a három férfi üzemanyagot lopott. A bejelentővel az ügyelet telefonon tartotta a kapcsolatot, miközben a r. őrmester a helyszín felé tartott. A bejelentő ez idő alatt közölte, hogy a gépkocsi elindult a Budapest [...] kerület, Sz. E. u. irányába. Az Sz. E. utcán a K. S. utca felől a H. K. utca irányában haladva, az Sz. E. utca és a Cs. utca kereszteződésében a r. őrnagy egy vele szemben közlekedő, fekete színű, Golf típusú személygépkocsira lett figyelmes, amellyel összefüggésben korábbi intézkedések során is felmerültek olyan információk, hogy azt üzemanyaglopáshoz használják. Emiatt a r. őrmester a gépkocsi után fordult, és megkülönböztető jelzés használatával megállította az Sz. E. utcáról a V. utcára történő bekanyarodás után, a V. u. 94. szám előtt.

A r. őrmester megjegyzi, hogy amikor a gépkocsi a V. utcára kanyarodott be, azt rövid időre szem elől veszítette. A személygépkocsiban utazó két férfit az intézkedés kezdetén a járműből kiszállította, és személyazonosságuk igazolására szólította fel őket, aminek személyi igazolványuk átadásával tettek eleget. Miközben a két férfi kiszállt a gépkocsiból, a r. őrmester az Sz. E. utca és a V. utca sarkánál egy szürke melegítőruhát viselő, kb. 170-175 cm magas, vékony testalkatú férfira lett figyelmes, aki az Sz. E. utcára fordult be. Mivel a köztük lévő távolság és a megkezdett intézkedés biztonságos végrehajtásának szándéka miatt a férfit már nem tudta intézkedés alá vonni, a palotai tagállomásokkal közölte a férfi távozásának irányát és megadta a személyleírását. A bejelentésben három sötét ruhás férfi szerepelt, ezért feltehető volt, hogy a r. őrmester által észlelt személy is a kocsiban utazott, de mialatt a jármű befordult az utcába, és takarásban volt, kiszállt abból.

A gépkocsit vezető férfi felszólításra átadta a jármű menetokmányait és a vezetői engedélyét is. A r. őrmester az okmányokból megállapította, hogy a gépkocsi vezetője a panaszos. A jármű az ő tulajdonát képezte, rendelkezett érvényes vezetői engedéllyel. A r. őrmester a gépkocsi okmányainak vizsgálata során nem vélt hiányosságot felfedezni. A gépkocsi utasa Sz. R. volt.

A két férfi környezetében erős gázolaj szag érződött, és ruházatuk is gázolajjal szennyezett volt. Emiatt velük szemben a r. őrmester jármű- és ruházatátvizsgálást hajtott végre, amely során a gépkocsiban 4 db nagyméretű, gázolajjal teli műanyag kannát talált a csomagtérben, ebből 2 db kanna 30 l-es, 2db kanna 20 l-es térfogatú volt. Az átvizsgálás során közbiztonságra különösen veszélyes eszköz nem került elő. A kannákról és tartalmukról a r. őrmester meghallgatta a panaszost, aki elmondta, hogy a kannákban valóban gázolaj van, amit 4 nappal korábban vásárolt D.-n egy benzinkúton. A rendőri kérdésre, miszerint miért vannak a gépkocsiban a kannák, úgy válaszolt, hogy a járműve le volt robbanva, és csak a közelmúltban tudta a kannákat elhozni. Arról nem tudott ugyanakkor beszámolni, hogy a gépkocsi hol és mikor robbant le. Sz. R. kérdésre válaszolva elmondta továbbá, hogy nem tud semmit a gázolajról és a kannákról, mivel az eső ellenére csak csikket szedni indult, rá akart ugyanis gyújtani. Aközben találkozott a panaszossal, aki felvette őt az autójával, hogy hazavigye.

A r. őrmester megjegyzi, hogy az intézkedés alá vont két személlyel szemben már több esetben zajlott rendőri intézkedés üzemanyaglopás miatt.

Időközben [...] felvette a kapcsolatot a bejelentővel, R. G.-vel, aki elmondta, hogy a háza biztonsági kameráján keresztül látta azt, hogy a H. K. utca 77. szám előtt megállt egy sötét színű, csapott hátú személygépkocsi. Az abban ülő három, sötét ruházatú férfi közül az egyik a H. K. utca és az Sz. E. utca kereszteződésénél kezdett ácsorogni és figyelni. A másik két férfi ezalatt az Sz. E. utcán haladva, több nagyobb kannával egy ott álló járműhöz ment. A kameráról közölte, hogy az nem rögzíti a történeteket. Az esettel kapcsolatban mást elmondani nem tudott.

A környéken, a bejelentő házatól nem messze, az Sz. E. utca 13-15 sz. alatti, raktározásra használt telephely előtt a [...] észlelése szerint állt egy fehér színű, Iveco típusú nyergesvontató, amelynek ellenőrzésekor a rendőrök megállapították, hogy jobb oldali tankjának záró sapkáját sérülés nélkül eltávolították. A tank oldalán gázolajfolt volt látható. A tanksapkát a helyszínen nem találták, továbbá az üzemanyag lefejtéséhez használt cső sem volt fellelhető a teherautó mellett. Az ügyeleten keresztül megállapították a teherautó tulajdonosát, de a kiértesítése nem vezetett eredményre. A rendőrök a helyszínen meghallgatták a telephely biztonsági őret, T. L-t is, aki elmondta, hogy a történeteket nem észlelte, és az esettel kapcsolatban érdemben nyilatkozni nem tudott. Elmondta továbbá, hogy a gépkocsi felügyeletét a telephely látja el. A biztonsági őrt a [...] tájékoztatta róla, hogy ha a gépkocsi tulajdonosát sikerül elérni, jelezze neki a történeteket, és közölje, hogy a kerületi kapitányságon teheti meg a feljelentését. A biztonsági őr ezt tudomásul vette.

A [...] a r. őrmesterrel közölte a fentieket, továbbá azt, hogy a környék ellenőrzésekor nem talált másik olyan gépjárművet, amiből az üzemanyagot eltávolították volna. Onnan a későbbiekben sem érkezett bejelentés üzemanyaglopásról.

A 2 db 20 l-es és 2 db 30 l-es gázolajjal teli kanna alapján a lopási kár kb. 34.000 Ft volt, rongálási kár azonban, mivel a gépjármű tulajdonosával nem sikerült a kapcsolatot felvenni, nem volt azonnal megállapítható.

Mindezek miatt a r. őrmester közölte a panaszossal és Sz. R.-rel, hogy előállítja őket a BRFK [...] kerületi Rendőrkapitányságra, amelyet tudomásul vettek. Ezután kezeiket hátra helyzetben megbilincselte támadásuk és szökésük megakadályozása érdekében. Időközben a helyszínre érkezett [...], hogy segítséget nyújtson az intézkedésben, így a bilincselésre már a jelenlétében került sor. Ezután az intézkedés alá vont személyeket a r. őrmester [...] segítségével a rendőrkapitányságra szállította, ahol az ügyeletes tisztnek sérülés és panasz nélkül mutatta be őket. Ezután a panaszost és társát az előállító helyiségben helyezték el.

A kapitányság épületében a r. őrmester ismét nyilatkoztatta a panaszost a gázolaj eredetéről, aki a kérdésre a korábbival azonos választ adott. Amikor azonban Sz. R. ismételt meghallgatására került sor, elmondta, hogy a kannákban levő gázolajat, az Sz. E. utcán levő telephely előtt parkoló, fehér színű nyergesvontatóból szívta le úgy, hogy a teherautó jobb oldali tanksapkáját kézzel letekerte, és a tankba egy kb. 2 m hosszú, kétujjnyi átmérőjű csövet dugott. A gázolajat a panaszos autójából odavitt 4 db kannába fejtette, majd a kannákat a panaszos autójához cipelte, és ott a csomagterbe tette őket. Ezalatt a panaszos a gépkocsiban várakozott, a harmadik férfi pedig az utcasarkon figyelt. Sz. R. elmondta azt is, hogy a harmadik férfit K. I.-nek hívják, de mást róla nem tudott. Végül mindhárman beültek a gépkocsiba, és távoztak a helyszínről. Arra a kérdésre, hogy mikor és hol szállt ki K. I. a járműből, a meghallgatott nem akart válaszolni, továbbá arról sem mondott semmit, hogy K. I. hol tartózkodhat. Elmondta ugyanakkor, hogy látogatóba érkezett a panaszoshoz, akit régről ismer. Úgy nyilatkozott továbbá, hogy amióta vidéken lakik, nem követett el ilyen bűncselekményt, mostanában ez volt az első eset. Hozzátette, hogy régebben, amikor állandóan a panaszosnál lakott, heti 2-3 alkalommal követte el üzemanyaglopást, amely után a panaszos 3000-4000 Ft-ot adott neki alkalmanként. Az intézkedés alapjául szolgáló eseményekkel összefüggésben azt is közölte, hogy a tanksapkát, amit letekert, elhajította egy bokorba, de nem tudta megmondani, hogy melyikbe. Az üzemanyag leszívásához használt csövet pedig az árokba dobta a teherautótól jobbra, kb. 50 méterre.

Sz. R. meghallgatása után a r. őrmester a helyszínre ment, ahol az árokban, az Sz. R. által leírt helyen megtalálta a csövet, amely erősen szennyezett volt gázolajjal. A történetet jelentette az ügyeletesnek, aki közölte, hogy nem érkezik a helyszínre helyszíni szemlebizottság, és fényképfelvételek készítésére adott utasítást. A r. őrmester 8 db fényképet készített.

A panaszost és társát, illetve a gépjárművet a r. őrmester a KIR és a SIS rendszerben leellenőrizte. Annak során kiderült, hogy Sz. R. ellen elfogatóparancsot adtak ki üzemanyaglopás miatt, a panaszos azonban nem állt körözés alatt. A panaszosnak a Netzsaru rendszerben történt ellenőrzése során a r. őrmester megállapította, hogy kapcsolatai között egy korábbi ügyben szerepelt egy K. I. nevű férfi.

A védelemhez való jog gyakorlására vonatkozó szóbeli közlés a 23/2003. (VI. 24.) BM-IM együttes rendelet alapján 2011. december 4-én 3 órakor megtörtént. Az előállítás okáról a tájékoztatót, illetve az előállítás idejéről az igazolást az Rtv. 33. § (4) bekezdése alapján az intézkedés alá vont megkapta. Az előállító helyiségben történő elhelyezéssel kapcsolatban a rendőrségi fogdák rendjéről szóló 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet 2. § (8)-(9) bekezdései és a Rendőrség Fogdaszolgálati Szabályzatának kiadásáról szóló 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás 36/A. §-a alapján jogairól és kötelezettségeiről szintén tájékoztatásban részesült.

Az elfogás végrehajtásáról és a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló parancsnoki vélemény és kivizsgálás rögzíti, hogy az Rtv. 29. § (1) bekezdés alapján fogatosított igazoltatás, illetve az Rtv. 31. § (1) bekezdése szerinti átvizsgálás, továbbá az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján fogatosított előállítás jogszerű és szakszerű volt. Az Rtv. 48. § c) és b) pont szerinti bilincskalkalmazás ugyancsak jogszerűen és szakszerűen zajlott, az intézkedés megfelelt továbbá az arányosság követelményének.

Az intézkedések végrehajtásában Cs. S. r. őrm. mellett F. P. r. őrm. vett részt.

3) A panaszossal szembeni elfogás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló, 2011. december 4-én kelt jelentésben Cs. S. r. őrmester az alábbiakat rögzítette.

A panaszossal szemben az Rtv. 29. § (1) bekezdése szerint igazoltatást fogatosítottak, az Rtv. 31. § (1) bekezdése alapján átvizsgálták, mint személyi szabadságában korlátozott személyt, majd az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján szándékos bűncselekmény elkövetésén tettenérés miatt előállították. Az intézkedés során továbbá az Rtv. 48. § c) és b) pontja alapján 2 óra 30 perctől 3 óráig bilincset alkalmaztak vele szemben. A kényszerítő eszközök alkalmazása előtt a figyelmeztetés megtörtént. A rendőri intézkedés során anyagi kár vagy sérülés nem keletkezett. Az intézkedés alá vont kérte hozzátartozójának kiértesítését.

A jelentés rögzíti, hogy a panaszost azért állították elő, mert Sz. R.-rel és K. I.-vel gázolajat tulajdonítottak el a Budapest [...] kerület, Sz. E. u. 13-15. szám alatti telephely előtt álló tehergépkocsi tankjából. A történetek részletes leírását a fenti 2) pontban rögzített jelentés tartalmazza. Az intézkedő rendőrök az ügyeleten keresztül leellenőrizték a panaszost a KIR és a SIS rendszerben, melyben nem szerepel.

A védelemhez való jog gyakorlására vonatkozó szóbeli közlés a 23/2003. (VI. 24.) BM-IM együttes rendelet alapján 2011. december 4-én 3 órakor megtörtént. Az előállítás okáról a tájékoztatót, illetve az előállítás idejéről az igazolást az Rtv. 33. § (4) bekezdése alapján az intézkedés alá vont megkapta. Az előállító helyiségben történő elhelyezéssel kapcsolatban a rendőrségi fogdák rendjéről szóló 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet 2. § (8)-(9) bekezdései és a Rendőrség Fogdaszolgálati Szabályzatának kiadásáról szóló 19/1996. (VIII. 23.) ORFK utasítás 36/A. §-a alapján jogairól és kötelezettségeiről szintén tájékoztatásban részesült.

Az elfogás végrehajtásáról és a kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló parancsnoki vélemény és kivizsgálás rögzíti, hogy az Rtv. 29. § (1) bekezdése alapján fogatosított igazoltatás, az Rtv. 31. § (1) bekezdése szerinti átvizsgálás, továbbá az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján fogatosított előállítás jogszerű és szakszerű volt. Az Rtv. 48. § c) és b) pont szerinti bilincskalkalmazást a parancsnok szintén jogszerűnek és szakszerűnek minősítette. Az intézkedés megfelelt továbbá az arányosság követelményének.

Az intézkedések végrehajtásában Cs. S. r. őrm. mellett F. P. r. őrm. vett részt.

4) Cs. S. r. őrmester 2012. január 24-én kelt jelentésében a panaszossal szemben alkalmazott személyi szabadságot korlátozó intézkedésről szóló jelentését az alábbiakkal egészíti ki.

Az intézkedés kezdetén járőrtársával, F. P. r. őrmesterrel az Rtv.-ben meghatározott módon jártak el: a napszaknak és az érintettek életkorának megfelelő köszönést követően közölték nevüket, rendfokozatukat és jelvéyszámukat. Ezután megjelölték az intézkedés okát,

miszerint bejelentés érkezett az ügyeletre, hogy egy közeli helyszínen feltételezhetően üzemanyagot tulajdonít el több férfi.

A bejelentő által adott személyleírás ráillett az intézkedés során megállított autó utasaira, és a cselekményhez használt jármű leírása – a bejelentő egy sötét színű, csapott hátú személygépkocsit látott – megfelelt a fekete színű Volkswagen Golf típusú autó jellemzőinek. A bejelentő továbbá telefonon tájékoztatta az ügyeletet a gépkocsi távozási irányáról, amely tovább erősítette annak lehetőségét, hogy az intézkedésben érintett gépjárművet láthatta. A fentieket az intézkedés alá vontak a helyszínen tudomásul vették.

Az intézkedés során a rendőrök az évszaknak megfelelő rendszeresített szolgálati egyenruhát viselték, amelyen a rendfokozati jelzések, névtáblák és jelvények (azon az azonosító számuk) az előírt módon voltak elhelyezve.

Az intézkedés során a gépkocsi átvizsgálását a gépkocsi vezetője, vagyis a panaszos jelenlétében hajtották végre úgy, hogy azt a panaszos nyomon tudta követni, ugyanakkor az intézkedés is biztonságosan lefolytatható volt. Az átvizsgálás biztosítását F. P. r. őrmester hajtotta végre. Annak során a gépkocsiban található tároló részeket és az ott levő tárgyakat a panaszos mutatta meg, a gépkocsiba csak ő nyúlt. Először a csomagtér, majd az utastér ellenőrzésére került sor. A gépkocsit az intézkedés végeztével a panaszos saját kezűleg zárta le, és sértetlen állapotban hagyta a helyszínen úgy, hogy az forgalmi akadályt nem képzett. A helyszínen eközben megjelent O. L. r. zászlós is, aki a gépkocsi lezárásának szintén tanúja volt. A környék ellenőrzése során megjelent továbbá a helyszínen [...] is, aki ugyancsak látta a gépkocsit sértetlen és lezárt állapotban.

5) Az előállító helyiségben elhelyezett fogvatartottak nyilvántartása szerint a panaszost 2011. december 4-én 2 óra 45 perctől 14 óra 45 percig tartották fogva, majd a Gyorskocsi utcai fogdára kísérték át. A panaszos kért élelmezést a fogvatartása ideje alatt.

6) A fogdakönyv szintén rögzíti, hogy a panaszost 2011. december 4-én 2 óra 45 perctől 14 óra 45 percig tartották fogva, majd a Gyorskocsi utcai fogdára kísérték át. A panaszos gyanúsított társát, Sz. R-t 2011. december 4-én 2 óra 45 perctől 13 óra 40 percig tartották fogva, amelyet követően őt is a Gyorskocsi utcai fogdára vitték.

7) A lefoglalásról szóló 2011. december 4-én kelt jegyzőkönyv rögzíti, hogy aznap 12 óra 57 perckor 2 db 20 literes ürtartalmú kannát, 2 db 30 literes ürtartalmú kannát és 1 db 2 méter hosszú, 2 ujjnyi átmérőjű csövet foglalt le a hatóság. A lefoglalt tárgyakat a BRFK [...] Kerületi Rendőrkapitányságra szállították be, megőrzésükről bűnjelezés útján gondoskodtak.

8) A panaszos gyanúsított kihallgatásáról készült jegyzőkönyv rögzíti, hogy a kihallgatás 2011. december 4-én 13 óra 29 perctől 13 óra 42 percig tartott.

A panaszos előadta, hogy a gyanúsítást megértette, az ellene panaszt nem tesz, kijelentette ugyanakkor, hogy a cselekményt nem követte el. Vallomást tenni nem kívánt, kérdésekre nem válaszolt. Az ügyel kapcsolatban mást elmondani nem tudott.

A dokumentum aláírásával a panaszos elfogadta a hatóság által számára kirendelt védőt. Tudomásul vette továbbá azt a tájékoztatást, miszerint kirendelt védője a kihallgatáson nem tud megjelenni.

9) A BRFK [...] Kerületi Rendőrkapitányság vezetője 2011. december 4-én hozott határozatot a panaszos számára védő kirendeléséről.

Az azonos napon kelt hivatalos feljegyzés szerint R. M. r. törm. telefonon vette fel a kapcsolatot a panaszos kirendelt védőjével, és tájékoztatta őt a kirendelésről, valamint a panaszos kihallgatásának időpontjáról, ami a tervek szerint 13 óra volt. Az ügyvéd a tájékoztatást tudomásul vette, de jelezte, hogy egyéb elfoglaltságai miatt az eljárási cselekményen nem tud megjelenni.

10) A rendőrség által megküldött egyéb iratokból az ügy szempontjából releváns alábbi körülmények voltak feltárhatók.

A kapitányságon 2011. december 4-én 17 óra 8 perc és 17 óra 34 perc közötti időben tanúként hallgatták ki a gépjárművezetőt, aki vezeti és megtankolta azt az Iveco típusú nyergesvontatót, amelynek tankjából a gyanú szerint a panaszos és társai üzemanyagot szívtak le. A tanú nyilatkozott az eltulajdonított üzemanyag mennyiségéről.

P. T. r. hdgy. 2011. december 4-én kelt hivatalos feljegyzésében rögzíti, hogy a gépkocsivezető tanúkénti kihallgatását követően az APEH portálon keresztül megállapította az eltulajdonított gázolaj értékét. A járművön elhelyezett rakomány ismeretében megbecsülte továbbá, hogy mennyi a bűncselekménnyel veszélyeztetett érték. Végül megállapította azt is, hogy milyen értéket képvisel az elkövetők által szintén eltulajdonított üzemanyagotöltő fedél.

A Rendőrkapitányságon 2011. december 4-én 17 óra 30 perctől kezdődően sor került továbbá a bejelentő tanúkénti kihallgatására is, amely eljárási cselekmény 18 óra 15 percig tartott.

Aznap 16 óra 14 perc és 16 óra 41 perc közötti időben sor került továbbá azon cég ügyvezetőjének a tanúkénti kihallgatására is, amelynek a cselekményben érintett tehergépjármű a tulajdonában van.

Sz. I. gyanúsított kihallgatása 12 óra 49 perckor vette kezdetét, és 13 óra 7 percig tartott, míg K. I. gyanúsított kihallgatása 14 óra 29 perctől kezdődően zajlott.

11) A BRFK [...] Kerületi Rendőrkapitányság vezetője 2011. december 16-án kelt határozatával a panaszos beadványa alapján indult rendőri intézkedés elleni panaszeljárást –, amelynek alapját a BRFK. [...] Kerületi Rendőrkapitányság beosztottjai által 2011. december 4-én foganatosított rendőri intézkedés képezte – a Budapesti Nyomozó Ügyészségen folytatott eljárás jogerős befejezésig felfüggesztette.

Az indokolás rögzíti, hogy a panaszos panaszlevelében előadta, hogy az intézkedő rendőrök, eljárásuk során bántalmazták, valamint a tulajdonát képező gépkocsiban szándékosan kárt okoztak. Ez alapján az intézkedő rendőrök részéről bűncselekmény elkövetésének a gyanúja merült fel, ezért az iratokat további eljárás lefolytatása végett a kapitányságvezető továbbította a Budapesti Nyomozó Ügyészségre.

12) A kapitányságvezető a Testület megkeresésére válaszul 2012. január 24-én írt levelében az alábbiakról nyújtott tájékoztatást.

Hatóságának nem áll a rendelkezésére olyan adat, miszerint a panaszos az intézkedés során kérte volna jogi képviselője értesítését.

A panaszossal az őrizetbe vételről szóló határozatot 2011. december 4-én 14 óra 20 perckor ismertették. A panaszos az abban foglaltakat tudomásul vette, az iratot saját kezűleg írta alá, a határozat ellen panasszal nem élt.

A rendőrkapitányság épületében csak az előállító egységben üzemel kamerarendszer, amely kizárólag a zárkakat, az előállító egység folyosóját és a befogadó egységet látja. A kamerák azonban – az érvényben lévő normáknak megfelelően – képrögzítést nem végeznek.

13) A Testület ismételt megkeresésére válaszul a kapitányságvezető arról nyújtott tájékoztatást, hogy a panaszos gyanúsított kihallgatására 2011. december 4-én 13 óra 29 perctől került sor. Részére alakszerű határozattal védőt rendeltek ki, amely határozatot ugyanakkor faxon nem küldték meg a védőnek és alszámmal sem látták el, így az irat elkészítésének az időpontja nem határozható meg pontosan. Szerepel ugyanakkor a Robotzsaru Neo adatbázisban 2-es alszámmal egy védőt kirendelő határozat, amely az említett napon 11 óra 38 perckor készült el, ám ezt a határozatot utóbb a cím téves megjelölése miatt korrigálták a fent említett, alszámozás nélküli irattal.

Az iratok és a Robotzsaru Neo adatbázisa is rögzít továbbá egy hivatalos feljegyzést arról, hogy a kirendelt védőt távbeszélőn értesítette a rendőrség a kihallgatás helyéről és időpontjáról, a védő azonban a cselekményen egyéb elfoglaltsága miatt nem tudott részt venni. A hivatalos feljegyzést 6-os alszámmal látták el, és az adott napon 12 óra 2 perckor rögzítették az adatbázisban.

III.

1) A Testület a panasz eljárás keretében mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy hatásköri szabályai alapján mely panaszosi sérelmek vizsgálatát végezheti el.

A Testület eljárását az Rtv. a IX. Fejezetében, Jogorvoslatok alcím alatt szabályozza. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az, „akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette [...] kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el”. Ugyanezen törvényhely (3) bekezdése szerint a panasz meghatalmazott útján is előterjeszhető.

E rendelkezés alapján a Testület hatáskörébe kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások vizsgálata tartozik, melyek az Rtv. IV., V. és VI. fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség stb.),
- a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházat-csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés stb.),
- a kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás stb.),

tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

a) A panaszos beadványában számos olyan sérelemről számol be, amelyek az ellene folyamatban lévő büntetőügy előadójával kapcsolatosak. Kifogásolja például, hogy amikor az előadó az ügyvédjével 2011. december 5-én találkozott, az ügyészség döntésén bosszankodva azt mondta, hogy a panaszost épp szabadítják a Gyorskocsi utcából, számára ugyanakkor életcél, hogy rács mögé dugja. Panaszolja továbbá a panaszos azt is, hogy az előadó hamis adatokkal továbbította az illetékes ügyészséghez az előzetes letartóztatás elrendelése iránti kérelmet, mivel az őrizetbe vétel elrendeléséről hozott határozat második oldalán a panaszost „különösen visszaeső többszörösen büntetett előéletű” személynek tüntette fel, amely állítás valótlan, és a panaszosra nézve különösen hátrányos. Ugyanezen határozat második oldalán továbbá a panaszos aláírta és aláírt nyilatkozatát arról, hogy panasszal él, áthúzta, és aláírta a „nem élek” kijelentést.

Előadja továbbá a panaszos kifogásait a vele szemben végrehajtott lefoglalásról szóló jegyzőkönyv tartalmát illetően is, mivel az megítélése szerint valótlan tartalmú.

Végül jó néhány konkrét, Be.-szerinti jogszabályi rendelkezést is megjelöl beadványában, amelyek alapján úgy érzi, a rendőrség vele szemben tanúsított eljárása jogszerűtlen volt.

A Testület a panaszos mindezen kifogásai kapcsán az alábbiakra hívja fel a figyelmet. Az Rtv. 92. §-ának fent hivatkozott rendelkezéséből és annak magyarázatából egyértelműen következik, hogy a Testületnek főszabály szerint nem áll módjában felügyeletet gyakorolni a rendőrség azon tevékenysége felett, amelyet nem az Rtv., hanem más jogszabály, így például a Be. alapján végez. A panaszos jelen pontban ismertetett sérelmei kapcsán ugyanakkor kivétel nélkül megállapítható, hogy az azok alapjául szolgáló – részben a panaszos által szakaszszám alapján is megjelölt – rendelkezések nem az Rtv.-ben, hanem a Be.-ben találhatók.

Erre tekintettel a Testület a konkrét ügyben nem vizsgálhatta azt, hogy a panaszos előadója a Be. rendelkezéseinek megfelelően látta-e el a törvényből fakadó feladatait, és azt sem, hogy a lefoglalásról a jegyzőkönyvet jogszerűen vették-e fel a hatóság eljáró tagjai. Nem tudta vizsgálni továbbá, hogy a rendőrség nyomozó hatóságként eljárva eleget tett-e a panaszos által megjelölt Be.-szerinti rendelkezéseknek.

Mindezen sérelmek vizsgálata kapcsán a Testület hatáskörének hiányát állapította meg.

b) A jelen ügyben rendelkezésre bocsátott iratokból megállapíthatóvá vált továbbá az is, hogy a panaszost – előállítását követően – a Be. 126-128. §-ainak rendelkezései alapján őrizetbe vették. Az intézkedés kezdő időpontja – figyelemmel a Be. 126. §-ának (5) bekezdésében foglalt azon rendelkezésre, miszerint a terheltnek az őrizetbe vétel elrendelését megelőző hatósági fogva tartását az őrizet tartamába be kell számítani – 2011. december 4-én 2 óra 45 perc volt, és az elrendelő határozat tartalmát pedig a panaszossal 14 óra 20 perckor közölték.

Tekintettel arra, hogy a Testületnek nem áll módjában felügyeletet gyakorolni a rendőrség azon tevékenysége felett, amelyet a Be. alapján végez, vizsgálatát a panaszjárásban a panaszos őrizetbe vételére nem terjeszthette ki.

Ez azonban nem jelenti azt, hogy minden, az őrizet idején végzett rendőri tevékenység, vagy elkövetett mulasztás ki lenne vonva a Testület hatásköre alól. A fogvatartottakkal kapcsolatos

alapvető rendelkezéseket az Rtv. 18. §-a tartalmazza, amely a Testület hatáskörébe tartozó IV. fejezetben található. A 97. § (1) bekezdés h) pontja úgy rendelkezik, hogy az Rtv. értelmében fogvatartottnak minősül, akit „törvény, illetőleg törvény alapján kiadott hatósági határozat alapján a szabad mozgáshoz és tartózkodási hely szabad megválasztásához való jogában korlátoznak (őrizetbe vett, előzetesen letartóztatott, közbiztonsági őrizetben lévő, elfogott és előállított, elővezetett).” Egyértelmű tehát, hogy az őrizetésekre is vonatkoznak a IV. fejezetben található 18. §-ban foglaltak, így azok betartását a Testület az Rtv. 92. §-a alapján vizsgálhatja, illetve vizsgálni köteles.

Ezen megfontolásból a Testület megállapította hatáskörét a panaszosnak az Rtv. 18. §-a alá vonható panaszai tekintetében függetlenül attól, hogy azok az őrizet elrendelését megelőzően, vagy azt követően bekövetkező eseményekre vonatkoznak.

A fentiek, továbbá a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – a Testület a panaszeljáráásban megvizsgálta, hogy a panaszossal szemben a rendőrök jogszerűen kezdeményezték-e intézkedést, indokoltan hajtották-e végre az előállítását, jogszerűen jártak-e el a panaszos gépjárművének az átvizsgálásakor, a vonatkozó jogszabályi előírásoknak megfelelően alkalmazták-e vele szemben kényszerítő eszközöket és gondoskodtak-e fogvatartotti jogainak az érvényesítéséről.

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak – az intézkedés időpontjában hatályos – a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény 2. §-ának (1) bekezdéséből levezetett tisztességes eljáráshoz, a 13. §-ának (1) bekezdésében rögzített tulajdonhoz és az 54. § (1) bekezdése szerinti emberi méltósághoz, valamint az abból levezethető testi integritáshoz és az 55. § (1) bekezdésében rögzített személyi szabadsághoz való jogát az alábbiak szerint.

2) A Testület ezt követően azt értékelte, hogy a rendőrök a panaszost indokoltan és jogszerűen vonták-e intézkedés alá.

A panaszos beadványában arról számol be, hogy a BRFK [...] Kerületi Rendőrkapitányság rendőrei 2011. december 4-én hajnali fél 3 körül Budapest [...] kerületében, a V. és az Sz. E. utca kereszteződésében közúti ellenőrzés alá vonták.

A rendőrségi iratok az intézkedés alapjául szolgáló események kapcsán az alábbiakat rögzítik. 2011. december 4-én bejelentés érkezett a rendőrkapitányság ügyeletére arról, hogy a Budapest [...] kerület, H. K. u. 77. szám előtt egy sötét színű, csapott hátú személygépkocsi áll, amely felé két férfi több nagyméretű kannát cipel, egy harmadik férfi pedig a Budapest [...] kerület, H. K. u. és az Sz. E. u. sarkán figyel. A bejelentés alapján feltételezhető volt, hogy a három férfi üzemanyagot lopott. A bejelentővel az ügyelet telefonon tartotta a kapcsolatot, miközben rendőrök indultak helyszín felé. A bejelentő ez idő alatt jelezte, hogy az elkövetők gépkocsija elindult a Budapest [...] kerület, Sz. E. u. irányába. Az eljáró r. őrmester a panaszos gépkocsijára az Sz. E. utcán haladva, az Sz. E. utca és a Cs. utca kereszteződésében lett figyelmes, mivel a gépkocsival összefüggésben korábbi intézkedések során is felmerültek olyan információk, hogy azt üzemanyaglopáshoz használják. Emiatt a r. őrmester a gépkocsi után fordult, és megkülönböztető jelzés használatával megállította, majd intézkedés alá vonta. A rendőrségi iratok arról is beszámolnak, hogy a bejelentő által adott

személyleírás ráillett az intézkedés során megállított autó utasaira, és a cselekményhez használt jármű leírása – a bejelentő egy sötét színű, csapott hátú személygépkocsit látott – megfelelt a panaszos gépkocsija jellemzőinek. A bejelentő továbbá telefonon tájékoztatta az ügyeletet a gépkocsi távozási irányáról, amely tovább erősítette annak lehetőségét, hogy az intézkedésben érintett gépjárművet láthatta.

Noha a panaszos beadványában arról számolt be, hogy adott helyen és időben vele és társaival szemben a rendőrök közlekedésrendészeti intézkedést hajtottak végre, a rendőri előadásból egyértelműen megállapíthatóvá vált, hogy az intézkedés kiváltó oka az azt megelőzően a rendőrségen tett bejelentés volt. Erre tekintettel a Testület az intézkedés jogszerűségét az alábbiak szerint értékelte.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése rögzíti, hogy „a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak”. A hivatkozott rendelkezések egyértelműen rögzítik, hogy a rendőr köteles intézkedést kezdeményezni, ha jogellenes cselekményt, így például bűncselekményt megvalósító magatartást észlel, vagy ilyenről tájékoztatják.

A Btk. 316. §-ának rendelkezései rögzítik, hogy aki idegen dolgot mástól azért vesz el, hogy azt jogtalanul eltulajdonítsa, lopást követ el. A büntetés büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztés, ha a kisebb értékre elkövetett lopást bünszövetségben, közveszély színhelyén, üzletszerűen vagy dolog elleni erőszakkal – ideértve azt is, ha a dolog eltulajdonításának megakadályozására szolgáló eszközt állagsérelem okozása nélkül eltávolítják, vagy a dolog eltulajdonításának megakadályozására alkalmatlanná teszik – követik el.

A rendőrségen tett bejelentés a Testület álláspontja szerint felvetette annak a gyanúját, hogy a bejelentő háza közelében lopás bűncselekményét követik el, és arra engedett következtetni, hogy az elkövetők még a közelben tartózkodnak. Ez az esemény nyilvánvalóan olyannak volt tekinthető, amely az Rtv. 13. §-a értelmében rendőri beavatkozást tett szükségessé, intézkedési kötelezettséget keletkeztetett.

A Testület ezért megállapította, hogy a bejelentés alapján eljáró rendőrök megfelelő jogszabályi felhatalmazás birtokában, törvényi – intézkedési – kötelezettségüknek eleget téve indultak el a bejelentésben megjelölt helyszínre.

A panaszossal szembeni konkrét rendőri fellépés kiváltó oka a rendőrök előadása szerint az volt, hogy a panaszos gépkocsija a bejelentő által megjelölt irányban haladva távolodott a jogellenes cselekmény elkövetésének a helyszínétől, és a jármű leírása is megfelelt annak a leírásnak, amit a bejelentő az elkövetők gépkocsijáról megadott. Utalt továbbá az intézkedő rendőr arra is, hogy az adott gépjárművet korábban már több alkalommal összefüggésbe hozták hasonló bűncselekmények elkövetésével.

A Testület ezen a ponton szükségesnek tartja, hogy utaljon töretlen gyakorlatára, amely szerint nem foglalhat állást abban, hogy a panaszos elkövette-e a gyanúsításban szereplő bűncselekményt vagy sem, a bűncselekmény tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálhatja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok

szerint ugyanis a Testület nem veheti át a büntetőügyben eljáró hatóságok szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését – olyan esetekben, amikor a rendőrség az intézkedés alapjaként büncselekmény gyanújára hivatkozik –, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek szerint olyan esetekben, amikor a rendőrség valamely intézkedést vagy intézkedés-sorozatot azzal indokol, hogy azt az érintett által vélhetően elkövetett büncselekmény alapozta meg, a Testület azt vizsgálja (az érintett bűnösségének kérdésében való állásfoglalás nélkül), hogy a büncselekmény elkövetésének az adott intézkedéshez szükséges fokú gyanúja fennállt-e.

Az ügy körülményeinek ismeretében egyértelműen megállapítható volt, hogy az intézkedő rendőrök egy bejelentést követően és azzal összefüggésben azért vonták intézkedés alá a panaszost, felmerült ugyanis a gyanú, hogy a bejelentés alapjául szolgáló jogellenes cselekmény elkövetésével összefüggésbe hozható.

Figyelemmel arra, hogy a bejelentés alapján a rendőröknek intézkedési kötelezettsége állt fenn a büncselekmény körülményeinek, esetlegesen az elkövetőnek a mielőbbi felderítésére, tekintettel továbbá arra, hogy a körülmények ismeretében a rendőrökben indokoltan merült fel a gyanú, hogy a panaszos a büncselekmény elkövetésével összefüggésbe hozható, a Testület jogszerűnek minősítette azt, hogy a rendőrök a panaszost intézkedés alá vonták.

3) Kifogásolja a panaszos, hogy miután megállították a rendőrök, és ellenőrizték az iratokat, a gépjármű átvizsgálását is végrehajtották.

Ezzel összefüggésben a panaszos rögzíti a beadványában, hogy gépkocsijában a rendőrök az átvizsgálás alkalmával összesen 100 liter gázolajat találtak 2 db 20 literes és 2 db 30 literes kannában. Ezt követően azonban, további átvizsgálásra hivatkozva módszeresen rongálni kezdték az autót: a kalaptartóból kitépték a vadonatúj hangafalakat, a csomagtartóból kidobták az esőbe a mélyhangsugárzó ládát, az erősítőtől kitépték a kábeleket, a hátsó és első üléshez szétvágták, a könyöklőt ugyancsak kitépték, a jobb első ajtó légtérrelőjét letörték és a két hátsó gumiabroncsot oldalról kivágták. A panaszos megítélése szerint a rendőrök magatartása az eljárás törvényes céljával összeegyeztethetetlen volt és jelentős kárt okozott. Az átvizsgálás során a fent említett kannákon kívül mást azonban a gépjárműben nem találtak.

A rendőrségi iratok a panaszos előadásával egyezően rögzítik, hogy a helyszíni intézkedés keretében sor került a panaszos gépjárművének az átvizsgálására. Ennek oka az volt, hogy a két férfi környezetében erős gázolaj szag érződött, és ruházatuk is gázolajjal szennyezett volt. A jármű- és ruházatátvizsgálást során a gépkocsiból 4 db nagyméretű, gázolajjal teli műanyag kanna került elő, ebből 2 db kanna 30 l-es, 2db kanna 20 l-es térfogatú volt. Az átvizsgálás során közbiztonságra különösen veszélyes eszközt a rendőrök nem találtak. A jelentések az átvizsgálás jogszabályi alapjaként az Rtv. 31. § (1) bekezdését jelölik meg.

A panaszos állításaival ellentétben úgy nyilatkoztak továbbá a rendőrök, hogy az intézkedés keretében a gépkocsi átvizsgálását a gépkocsi vezetője, vagyis a panaszos jelenlétében hajtották végre, így azt a panaszos nyomon tudta követni, ugyanakkor az intézkedés is biztonságosan lefolytatható volt. Az átvizsgálás biztosítását F. P. r. őrmester végezte. A gépkocsiban található tároló részeket és az ott levő tárgyakat a panaszos mutatta meg, a gépkocsiba csak ő nyúlt. Először a csomagtér, majd az utastér ellenőrzésére került sor. A gépkocsit az intézkedés végeztével a panaszos saját kezűleg zárta le, és sértetlen állapotban

hagyta a helyszínen úgy, hogy az forgalmi akadályt nem képzett. A helyszínen eközben megjelent O. L. r. zászlós is, aki a gépkocsi lezárásának szintén tanúja volt, megérkezett továbbá [...] is, aki ugyancsak látta a gépkocsit sértetlen és lezárt állapotban.

a) Az átvizsgálás megalapozottsága kapcsán a Testület az alábbi álláspontra helyezkedett.

Az Rtv. 29. §-ának (6) bekezdése értelmében a rendőr az igazoltatott személy ruházatát, járművét átvizsgálhatja, ha azt a személyazonosság megállapítása, a közrendet, a közbiztonságot fenyegető veszély elhárítása, bűncselekmény vagy szabálysértés elkövetésének gyanúja szükségessé teszi.

Az Rtv. 31. §-ának (1) bekezdése alapján pedig akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítanak, annak ruházatát a rendőr a támadásra vagy az önvészély okozására alkalmas tárgy elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja.

Az Rtv. 97. § (1) bekezdésében rögzített értelmező rendelkezés szerint a törvény alkalmazásában ruházat: az intézkedéssel érintett személy testén viselt, illetőleg az intézkedés helyszínén nála lévő, vagy a közvetlen felügyelete alatt, illetve rendelkezésére álló ruházat, csomag és tárgy.

Tekintettel arra, hogy fentebb a Testület úgy foglalt állást: a panaszossal – és társával – szemben fennállt a bűncselekmény elkövetésének az a minimális szintű gyanúja, amely a rendőri intézkedés foganatosításához szükséges, a jelen kérdés kapcsán sem jutott eltérő következtetésre. Az eset körülményei ismeretében úgy ítélte meg, hogy a panaszos és társa ruházatának, valamint gépkocsijuknak az átvizsgálása indokolt volt, mivel – az intézkedéshez szükséges fokú – gyanú állt fent arra nézve, hogy az eltulajdonított üzemanyag náluk, a gépkocsijukban van.

A ruházat- és csomagvizsgálás ezért indokolt jogkorlátozásnak volt tekintendő, amellyel összefüggésben a panaszos emberi méltósága és tulajdonjoga nem szenvedett sérelmet.

A Testület megjegyzi ugyanakkor, hogy a gépjármű átvizsgálásának megfelelő jogalapját – az Rtv. 29. § (6) bekezdését – a rendőrség nem jelölte meg, ami a Testület állandó gyakorlata szerint a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét jelenti, **mivel ugyanakkor a panaszos az átvizsgálás tényét nem, csupán annak módját kifogásolta, és a Testület a fenti értékelést a jogalap meglétének tisztázása érdekében végezte el, a Testület a jogsértés megállapításától e vonatkozásban eltekintett.**

b) Az intézkedés jogalapjának meglétén túl ugyanakkor a Testület az átvizsgálás végrehajtásának a módját is értékelte, mivel a panaszos arról számolt be, hogy a rendőrök eljárásukkal jelentős kárt okoztak a gépkocsiban.

A rendőrök egyértelműen cáfolták a panaszos állítását, és azt állították, hogy az ellenőrzést a panaszos közreműködésével végezték, és a gépkocsit az intézkedés befejezésekor sértetlen állapotban hagyták a helyszínen.

Sem az Rtv., sem a Szolgálati Szabályzat nem tartalmaz kifejezett rendelkezéseket arra vonatkozóan, hogy ruházat vagy gépjármű átvizsgálása során az intézkedő rendőrnek milyen eljárást kell tanúsítania, milyen magartatási követelményeket kell betartania.

A rendőrök magartatásával kapcsolatban ugyanakkor felhívja a Testület a figyelmet az Rtv. 2. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezésekre. Az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Az intézkedő rendőröktől – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaitól – minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Az említett rendelkezés alapján a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége, ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, az általa képviselt közfeladat mértékéhez méltó, a másik személy emberi méltóságát mindenkor szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

Utal továbbá a Testület az Rtv. 17. §-ában rögzített azon követelményre is, miszerint a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja. Az Rtv. 15. § (2) bekezdés alapján azonban egyértelmű, hogy e jogkorlátozásnak olyannak kell lenni, amely az érintettre nézve a legkisebb korlátozással, vagy károkozással jár.

A fenti előírások értelmében a rendőr az intézkedés végrehajtásának a módját úgy köteles megválasztani, hogy azzal a panaszos jogait és méltóságát csak a legszükségesebb mértékben korlátozza.

A konkrét esetben azt tapasztalta a Testület, hogy az átvizsgálás alkalmával tanúsított bánásmód tekintetében a panaszos, illetve az intézkedő rendőrök előadásai egymással ellentmondásban vannak, a történetekről teljesen eltérően számolnak be. Ezt az ellentmondást a Testület a rendelkezésre álló bizonyítékok segítségével nem tudta feloldani, így nem tudott egyértelműen állást foglalni arról, hogy a panaszos gépkocsijának az átvizsgálása hogyan történt, a vonatkozó követelmények tiszteletben tartásával zajlott-e.

A Testület mindezek alapján nem tudott megnyugtatóan állást foglalni abban a kérdésben, hogy a panaszos gépkocsijának az átvizsgálása során a rendőrök betartották-e az Rtv. fent idézett előírásait, ezért a panaszos emberi méltósághoz és tulajdonhoz való jogának sérelmét azzal összefüggésben nem tudta megállapítani.

4) A panaszos kifogásolja, hogy az átvizsgálást követően a rendőrök előállították a BRFK [...] Kerületi Rendőrkapitányságra.

a) A rendőri jelentés rögzíti, hogy a panaszost azért állították elő, mert fennállt annak a gyanúja, hogy Sz. R.-rel és K. I.-vel együtt gázolajat tulajdonítottak el a Budapest [...] kerület, Sz. E. u. 13-15. szám alatti telephely előtt álló tehergépkocsi tankjából. Az intézkedés jogalapját a rendőrök az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontjában jelölték meg, vagyis az előállításra szándékos bűncselekmény elkövetésén való tettenérés miatt került sor.

Az Rtv. 33. § (1) bekezdésének a) pontja értelmében a rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek.

Az előállítás jogszerűsége kapcsán a Testület az alábbiak rögzítését tartotta indokoltnak.

Sem az Rtv., sem a büntető anyagi, illetve eljárási szabályok nem tartalmazzák a „tettenérés” meghatározását, a Testületnek tehát szükséges volt elvégezni a fogalom elemzését ahhoz, hogy megítélhesse, a konkrét ügyben alappal hivatkozott-e a rendőrség a tettenérésre, mint kötelező előállítási okra.

A Btk. kommentárja szerint a bírói gyakorlat – a tetten ért tolvaj által az eltulajdonított dolog megtartása érdekében alkalmazott erőszak rabláskénti minősülése kapcsán – a tettenérés fogalmát tágan értelmezi, nemcsak a cselekmény véghezvitele közbeni leleplezést érti rajta, hanem megállapíthatónak tartja akkor is, ha a bűncselekmény felfedezése a lopás befejezését jelentő elvitel után, de még az elvitel közben történik. Tettenérésnek minősül a lakásbetörés elkövetőjének a folyamatos üldözés utáni, akár a helyszíntől távoli elfogása is, ám a folyamatos üldözés megállapításának feltétele a helyszínről távozó tolvaj *folyamatos* szemmel tartása és *megszakítás nélküli* üldözése. Amennyiben a folyamatos üldözés megszakad, nem beszélhetünk tetten ért tolvajról (lásd: Dr. Belovics Ervin – Dr. Molnár Gábor – Dr. Sinku Pál: Büntetőjog. Különös rész. Harmadik, átdolgozott kiadás. HVG-Orac, Budapest, 2003, 587-588. o.).

A Be. szerint [127. § (3) bekezdés] a bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt bárki elfoghatja, köteles azonban őt a nyomozó hatóságnak haladéktalanul átadni; ha erre nincs módja, a rendőrséget értesíteni. A Be. kommentárja is kiemeli, hogy nemcsak az minősül tettenérésnek, ha az elkövető a cselekményt szemtanú jelenlétében hajtja végre, és őt a szemtanú elfogja, hanem az is, ha az elkövetőt akár a szemtanú, akár a szemtanú felhívása, vagy más körülmény (pl. riasztó észlelése) alapján a szemtanútól különböző személy üldözés során elfogja [Jakucs Tamás (szerk.): Kommentár a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvényhez, 262. o.].

Mind az anyagi, mind az eljárási törvényekhez fűzött kommentárból kiderül tehát, hogy a tettenérés megállapításához szükséges egyfajta folyamatosság, amely a cselekmény elkövetését az elfogással összekapcsolja. Ez a folyamatosság a Testület szerint jelen esetben megvolt, hiszen a gyanú szerint elkövetett lopást észlelő bejelentővel a rendőrség telefonon tartotta a kapcsolatot, a bejelentő jelezte a rendőröknek, hogy a kannákat a sötét színű gépkocsiba rakó személyek merre indultak el, majd a cselekmény helyszínére indult rendőrök nem sokkal később a bejelentő által jelzett irányból észlelték a bejelentésben foglalt gépkocsi megjelenését, és annak utasait intézkedés alá vonva, meg is találták a gyanú szerint eltulajdonított gázolajat. Az elfogás ezen túlmenően a gyanú szerint ellopott dolog elvitele közben történt, így a kommentár szerinti tettenérés fogalomnak is megfelelt.

A Testület tehát megállapította, hogy a panaszos előállítására megfelelő joggalappal került sor, és mivel a tettenérés kötelező elfogási, illetve előállítási ok, az arányosság kérdését nem vizsgálta.

Megjegyzi ugyanakkor a Testület, hogy a panaszos előállítása az Rtv. 33. (2) bekezdés b) pontja – bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személy előállítása – sem lett volna indokolatlan.

b) A Testület a panaszos előállításának jogszerűségén túl azt is vizsgálta, hogy az intézkedés időtartama annak céljához és az elvégzett eljárási cselekményekhez mérten nem volt-e szükségtelenül hosszú.

Az 15. § (1) bekezdése szerint a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Ezt az előírást konkretizálja az előállításra a 33. § (3) bekezdés, amelynek értelmében a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. A Testület a panaszos előállításának jogszerűségén túl ezért azt is vizsgálta, hogy az intézkedés időtartama annak céljához és az elvégzett eljárási cselekményekhez mérten nem volt-e szükségtelenül hosszú.

A rendőrségi iratok tanúsága szerint a panaszost 2011. december 4-én 2 óra 45 perctől 14 óra 45 percig tartották fogva, majd a Gyorskocsi utcai fogdára kísérték át. Ez idő alatt elrendelték a panaszos őrizetbe vételét, amelyről a határozatot 14 óra 20 perckor közölték a panaszossal. Ahogyan arra a Testület jelen állásfoglalás III. részének 1) pont a) alpontjában is utalt, a panaszos által fogvatartásban töltött időnek csupán azt a részét vizsgálhatja, amely az őrizetbe vételt megelőzte. Ennek megfelelően a Testület a panaszeljáráásban azt értékelte, hogy a panaszost 2 óra 45 perctől 14 óra 20 percig indokoltan tartották-e fogva.

A vizsgálható mintegy 11 és fél órás periódusban a rendőrség több eljárási cselekményt végzett. A panaszossal a rendőrök 3 óra körüli időben érkeztek meg a rendőrkapitányságra, ekkor kezeiről a bilincset levették, és a fogdán helyezték el. Ezt követően megvizsgálták a bűncselekmény helyszínét, illetve a panaszosok elfogásának környékét, felderítették a jogellenes cselekmény végrehajtásában esetlegesen közreműködő harmadik személyt, a panaszost gyanúsítottként hallgatták ki 13 óra 29 perctől 13 óra 42 percig. Sz. I. gyanúsított kihallgatása 12 óra 49 perckor vette kezdetét és 13 óra 7 percig tartott, míg K. I. gyanúsított kihallgatása 14 óra 29 perctől kezdődően zajlott. 12 óra 57 perctől került sor a jogellenes cselekménnyel összefüggésbe hozható tárgyak lefoglalására, a panaszos számára továbbá a hatóság védőt rendelt ki, illetve elvégezte a védő kiértesítését arról, hogy a panaszos gyanúsított kihallgatására 13 órakor kerül sor. Mivel az első megkeresés alapján a Testület rendelkezésére bocsátott iratokból nem volt egyértelműen megállapítható, hogy a védő értesítése mely időpontban történt meg, a Testület ismételten megkereste a kérdéssel összefüggésben a rendőrséget. A kapitányságvezető ezt követő válaszából megállapítható volt, hogy a védő kirendeléséről hozott alakszerű határozatot faxon nem küldték meg a védőnek és alszámmal sem látták el, így az irat elkészítésének az időpontja nem határozható meg pontosan. Szerepel ugyanakkor a Robotzsaru Neo adatbázisban 2-es alszámmal egy védőt kirendelő határozat, amely az említett napon 11 óra 38 perckor készült el, ám ezt a határozatot utóbb a cím téves megjelölése miatt korrigálták a fent említett, alszámozás nélküli irattal. Az iratokkal egyetemben a Robotzsaru Neo adatbázisa is rögzít hivatalos feljegyzést arról, hogy a kirendelt védőt távbeszélőn értesítette a rendőrség a kihallgatás helyéről és időpontjáról, a védő azonban a cselekményen egyéb elfoglaltsága miatt nem tudott részt venni. A hivatalos feljegyzést 6-os alszámmal látták el, és az adatbázisban az adott napon 12 óra 2 perckor rögzítették.

A rendőrségi válaszok alapján egyértelművé vált, hogy a védő kirendelését a hatóság csupán valamikor 11 óra 38 perc és 12 óra 2 perc között, vagyis a panaszos kihallgatásának a megkezdését rövidebbel megelőzően végezte el. Ennek ismeretében leszögezhető, hogy a panaszossal szembeni eljárási cselekmények elhúzódásának nem volt oka az, hogy a rendőrök a panaszos védőjének esélyt akartak adni a részvételre, ezért az ő megérkezésére vártak volna.

Erre és a fent írt további körülményekre tekintettel egyértelműen megállapítható volt, hogy a panaszos fogdai befogadása, illetve a cselekmény helyszínének a befogadást nem sokkal követő átvizsgálása után a gyanúsított kihallgatások megkezdéséig, vagyis 12 óra 40 perc körüli időpontig a panaszossal szemben indított eljárásban a rendőrség nem végzett érdemi eljárási cselekményeket. Erre a közel 10 órás időtartamra tekintettel a panaszos majdnem 12 órás előállítását a Testület az elvégzett eljárási cselekményekhez mérten aránytalanul hosszú szabadságkorlátozásnak minősítette, amely alapjogsértés megállapítására teremtett alapot.

A sérelem súlyosságának meghatározásakor a Testület figyelemmel volt arra, hogy a panaszost utóbb őrizetbe vették, és az általa előállításban töltött időt a hatóságok utóbb – a vonatkozó jogszabályoknak megfelelően – beszámították az egyébként csak másnap megszüntetett őrizet idejébe. Így az a helyzet, hogy a panaszossal kapcsolatban a kihallgatását megelőzően hosszú ideig nem fogatosítottak eljárási cselekményt, ténylegesen nem hosszabbította meg a személyi szabadsága korlátozásának tartamát, mivel nem a kihallgatása során tett vallomása alapján szabadították. A Testület megítélése szerint ettől függetlenül – a személyi szabadság biztosítására irányuló pozitív intézményvédelmi kötelezettsége keretében – elvárható lett volna a rendőrségtől, hogy mielőbb tegye meg a szükséges lépéseket a panaszos kihallgatása, és azáltal annak tisztázása érdekében, hogy az őrizetbe vétel elrendelése valóban indokolt-e.

Mindezek miatt a Testület az előállítással összefüggésben a személyi szabadsághoz való alapjog megsértését nem tartotta indokoltnak megállapítani, ugyanakkor ezen alapjoggal összefüggésben a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét igen.

A fentiek alapján a Testület úgy ítélte meg, hogy a panaszos kihallgatását megelőző szabadságkorlátozás tartama miatt – a személyi szabadságával összefüggésben – sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

5) A panaszos sérelmezi, hogy előállítása során annak ellenére, hogy friss bokatörése miatt 3 csavarral volt rögzítve a lába, és erősen sántított, így sem szökésétől, sem ellenállásától nem kellett tartani, kezeit a rendőrök hátrabilincseltek, és indokolatlanul alkalmaztak rajta több alkalommal fizikai erőszakot, amelynek során az egyik foga letört. Erről azonban a panaszos nem bocsátott a Testület rendelkezésére orvosi iratot.

a) A rendőrségi iratok arról számolnak be, hogy a rendőrök az intézkedés során az Rtv. 48. § c) és b) pontja alapján 2 óra 30 perctől 3 óráig alkalmaztak bilincset a panaszossal szemben. A kényszerítő eszköz használatának előzményeit illetően a jelentések meglehetősen szűkszavúak, csupán annyit rögzítenek, hogy az előállításról való döntéshozatalt követően az intézkedés alá vont személyek kezeit hátra helyzetben megbilincseltek támadásuk és szökésük megakadályozása érdekében.

A kényszerítő eszközök alkalmazásának feltételeit az Rtv. 16. § (1) bekezdése szabályozza, eszerint a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.

Az Rtv. 48. §-a értelmében „a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy a) önkárosításának megakadályozására, b) támadásának megakadályozására, c) szökésének megakadályozására vagy d) ellenszegülésének megtörésére”. Ezen okok közül a rendőrök a konkrét esetben a b), c) és d) pontokra hivatkoztak.

A bilincselés szabályait a Szolgálati Szabályzat 41. §-a részletezi. Ezen rendelkezés értelmében bilincs alkalmazása, az Rtv. 48. §-ában meghatározott esetekben – többek között – különösen azzal szemben indokolt, akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg.

A Testület úgy ítélte meg, hogy az elfogás körülményei – így többek között az intézkedés alá vont személyek száma – és a bilincselés rövid tartama miatt a kényszerítő eszköz használata indokoltak és arányosnak tekinthető. A Testület ezért nem állapította meg a panaszos emberi méltósághoz való jogának és személyi szabadságának megsértését.

b) A panaszos ezen túlmenően bántalmazást is panaszolt, ugyanakkor panaszának ezen részét részletesen nem fejtette ki, és a sérüléseit (így fogának letörését) igazoló orvosi dokumentációt sem bocsátott a Testület rendelkezésére.

A panaszos állításával szemben több rendőrségi irat is utal arra, hogy a panaszosnak az intézkedés során sérülései nem keletkeztek.

A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján az ellentmondást a Testület nem tudta feloldani, így a panaszos emberei méltóságának és az abból levezethető testi integritáshoz fűződő jogának sérelmét a bántalmazással összefüggésben nem tudta megállapítani.

6) A panaszos kifogásolja végül, hogy az előállítás során többször kérte, hogy a rendőrök értesítsék a védőjét, akit ismertek is, de telefonszámának megadása ellenére sem az ő, sem más hozzátartozó kiértesítésére nem került sor.

A panaszossal szembeni elfogás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló, 2011. december 4-én kelt jelentésben az eljáró rendőr azt rögzítette, hogy a panaszos kérte hozzátartozójának kiértesítését. Ezen körülménynek, továbbá annak ellenére, hogy a Testület kifejezett kérdést intézett az érintett rendőrkapitányság vezetőjéhez arra vonatkozóan, hogy kérte-e a panaszos jogi képviselő vagy más személy értesítését a fogvatartás során, és ha igen, arra mikor került sor, a rendőrség nem küldte meg a Testületnek azt az iratot, amelyen a panaszos erre vonatkozó nyilatkozatát dokumentálták. A kapitányságvezető a Testület megkeresésére válaszul 2012. január 24-én írt levelében mindössze annyit közölt, hogy a hatóságának nem áll a rendelkezésére olyan adat, miszerint a panaszos az intézkedés során kérte volna jogi képviselője értesítését.

Az Rtv. 18. §-a az (1) bekezdésében rögzíti, hogy a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli.

A panaszos és a rendőrség előadása megegyezik arról, hogy a panaszos kért kiértékelést, a rendőrségi iratokban ugyanakkor nincs nyoma annak, hogy erre a kérésnek megfelelően sor került volna.

Olyan esetekben, amikor a panaszos állításait a rendőrség a Testület kifejezett kérése ellenére sem cáfolja, töretlen gyakorlata szerint a Testület elfogadja a panaszosi állítást. Ennek megfelelően a panaszos előadását jelen ügyben is elfogadta a történések valós leírásaként, és döntését arra alapozva hozta meg.

Mivel tehát a rendőrség nem cáfolta, hogy a panaszos hozzátartozójának az értesítésére valóban nem került sor, a Testület a hozzátartozó, illetve más személy (védő) értesítésének elmaradása miatt megállapította a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogának megsértését.

III.

A Testület a fentiek alapján megállapította, hogy a bejelentés alapján eljáró rendőrök a konkrét esetben megfelelő jogszabályi felhatalmazás birtokában, törvényi – intézkedési – kötelezettségüknek eleget téve indultak el a bejelentésben megjelölt helyszínre. Figyelemmel arra, hogy a bejelentés alapján a rendőröknek intézkedési kötelezettsége állt fenn a bűncselekmény körülményeinek, esetlegesen az elkövetőnek a mielőbbi felderítésére, tekintettel továbbá arra, hogy a körülmények ismeretében a rendőrökben indokoltan merült fel a gyanú, hogy a panaszos a bűncselekmény elkövetésével összefüggésbe hozható, a Testület jogszerűnek minősítette az, hogy a rendőrök a panaszost intézkedés alá vonták. A ruházat- és csomagvizsgálat indokolt jogkorlátozásnak volt tekintendő, amellyel összefüggésben a panaszos emberi méltósága és tulajdonjoga nem szenvedett sérelmet. Nem tudott ugyanakkor megnyugtatóan állást foglalni a Testület abban a kérdésben, hogy a panaszos gépkocsijának az átvizsgálása során a rendőrök betartották-e az Rtv. előírásait, ezért a panaszos emberi méltósághoz és tulajdonhoz való jogának sérelmét azzal összefüggésben nem tudta megállapítani.

A Testület úgy ítélte meg, hogy a panaszos előállítására megfelelő joggal került sor, mivel azonban a panaszos kihallgatását megelőzően előállításban töltött (a panaszos őrizetében ugyanakkor beszámított) időt indokolatlanul hosszúnak minősítette, megállapította a panaszos tisztességes eljáráshoz való alapjogának megsértését személyi szabadságával összefüggésben. Az adott helyzetben az elfogás körülményei – így többek között az intézkedés alá vont személyek száma – és a bilincselés rövid tartama miatt a kényszerítő eszköz használata indokoltnak és arányosnak volt tekinthető, a Testület ezért nem állapította meg a panaszos emberi méltósághoz való jogának és személyi szabadságának megsértését. A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján ugyanakkor a Testület nem tudta feloldani a fennálló ellentmondást, így a panaszos emberei méltóságának és az abból levezethető testi integritáshoz fűződő jogának sérelmét a bántalmazással összefüggésben nem tudta megállapítani.

Végül mivel a rendőrség nem cáfolta, hogy a panaszos hozzátartozójának az értesítésére valóban nem került sor, a Testület a hozzátartozó, illetve más személy (védő) értesítésének elmaradása miatt megállapította a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogának megsértését.

A konkrét esetben megvalósult sérelmek a Testület megítélése szerint összességükben elérték a súlyosság azon fokát, amely indokolttá teszi a panasz és az állásfoglalás megküldését az országos rendőrfőkapitánynak, ezért a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2012. június 19.

Dr. Juhász Imre
elnök

Dr. Féja András
testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
előadó testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESZÜLET